

een beschouwing over orthodontische problemen gepubliceerd bij spelers van blaasinstrumenten (J Dentistry 2: 65, 1973).

De auteur van het onderhavige artikel geeft in het kort weer wat Porter heeft beschreven en maakt grotendeels gebruik van diens illustraties. Hij geeft een bruikbare richtlijn, aangevuld met eigen ervaringen en verwijst geïnteresseerden naar Porter's boek.

Braak – Utrecht

413. The oblique lateral radiographic projection in dental practice.

H. G. Poyton, S. M. Fireman. J Can Dent Assoc 40: 727, 1974.

Een laterale kaakopname kan door de algemeen-practicus zeer goed worden toegepast. Hierbij houdt de patiënt de filmcassette tegen de wang, het röntgenapparaat wordt zo ingesteld dat de bundel onder de tegenoverliggende kaakrand doorgaat. De voordelen van deze techniek zijn: 1. op één opname is een groot gebied te zien waaronder de onderrand van de mandibula; 2. de ramus kan tot aan het kaakopje of het corpus kan tot aan de symfyse worden afgebeeld; 3. de elementen aan één zijde van de mandibula en de maxilla kunnen op één film worden weergegeven; 4. de canalis mandibularis is goed te zien; 5. eventueel niet doorgebroken elementen zijn hierop zichtbaar; 6. bij kinderen goed bruikbaar; 7. zeer geschikt voor het onderzoek van geïmpacteerte derde molaren; 8. goed bruikbaar bij pijn, trismus en braakneigingen; 9. geeft een lage dosis; 10. kan dienen – indien aangevuld met opbeetopnamen van het onder- en bovenfront – als een complete röntgenstatus van het tandkaakstelsel. De bezwaren zijn: 1. minder detailrijk dan de conventionele intra-orale opnamen; 2. overlapping van een groot aantal structuren.

Met behulp van een aantal schema's worden de verschillende mogelijkheden in beeld gebracht. Wel verdient het aanbeveling deze techniek met behulp van de film in een cassette, voorzien van een versterkingscherm, toe te passen.

Van de Poel – Nijmegen

414. Radiation dosimetry and intraoral radiographic techniques.

I. X-ray beam patterns within the head.

N. W. Frey, A. H. Wuehrmann. Oral Surg 38: 151, 1974.

415. Radiation dosimetry and intraoral radiographic techniques.

II. Internal and external dose measurements.

N. W. Frey, A. H. Wuehrmann. Oral Surg 38: 639, 1974.

Doel van het onderzoek was, na te gaan hoe de röntgenstralen in het hoofd worden verspreid en hoe de hoogte van de expositie is bij het toepassen van een zevental intra-orale opnametechnieken. De verschillen tussen deze technieken waren: het kilovoltage, gemeten werd bij 50, 65 en 90 kV, de focus-objectafstand (deze was achtereenvolgens 4.5, 8.5 en 16.5 inches) en twee typen richtmiddelen te weten met lood gevoerde open buizen en puntvormige kunststoffen conussen. Als object werd een Randofantoom gebruikt dat in lagen uiteen genomen kan worden. De spreiding van de bundel werd bepaald met behulp van films die tussen deze lagen waren gelegd. De bepalingen werden uitgevoerd bij een instelling voor een bitewing-opname van de premo-laar-molaarstreek. Een kleine focus-objectafstand gaf een grote spreiding van de primaire bundel te zien. Zowel de invloed van het loden plaatje achter de tandfilm als de verstrooiing van de primaire bundel waren zichtbaar op de films geplaatst tussen de lagen van het Randofantoom. Vervolgens werd met behulp van 114 TLD's, die open en in het fantoom waren aangebracht, de expositie bepaald. De huidexpositie was het hoogst bij een laag kV en bij gebruik van een gesloten kunststoffen conus. De uitreedexpositie was zeer laag, slechts weinig stralen gingen door het fantoom heen. Uitgaande van een zelfde zwarting op de film bleek een bitewing-opname gemaakt bij 65 kV, focus-objectafstand 16,5 inch en een open, met lood gevoerde, buis de laagste expositie te geven. Het gebruik van gesloten kunststoffen conussen, een laag kV en een 4,5 inch focus-objectafstand gaf de hoogste expositie.

Van de Poel – Nijmegen

B U I T E N L A N D

VERENIGDE STATEN

Reports of Councils and Bureaus (American Dental Association)

In een vroegere publikatie (J Am Dent Assoc 86:1047, 1973; zie ook Ned Tijdschr Tandheelkd 80:440-441, dec. 1973) had de *Council on Dental Research* reeds verklaard dat toepassing van acupunctuur in de tandheelkunde, b.v. voor het bestrijden van pijnen in het gebied van mond of aangezicht of voor het verkrijgen van plaatselijke anesthesie ten behoeve van chirurgische ingrepen, nog geheel als een experimentele procedure moest worden beschouwd. Praktize-

rende tandartsen en mondheekundige specialisten werd – ook uit ethische overwegingen – het advies gegeven, vooralsnog de grootst mogelijke terughoudendheid ten aanzien van deze methode in acht te nemen.

Op 28 juni 1974 hebben genoemde Council en zijn adviseurs dit onderwerp opnieuw besproken. Zij kwamen tot de conclusie dat sinds hun vorige verklaring geen nieuwe wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn gekomen, die een wijziging van het eerder ingenomen standpunt zouden rechtvaardigen. De Council betwijfelt ook het nut van kortdurende cursussen in plaatselijke verdoving met acupunctuur, die in de Verenigde Staten blijkbaar voor tandartsen worden georganiseerd.

Zonder de wellicht unieke waarde van acupunctuur voor in aanmerking komende gevallen te miskennen, is toepassing ervan

Buitenland

volgens de *Council on Dental Research* te ontraden, zolang geen definitieve uitkomsten zijn verkregen uit onderzoek in laboratorium en kliniek.

Fluoridering van drinkwater in Los Angeles

De gemeenteraad van Los Angeles heeft een verordening goedge-

keurd om over te gaan tot fluoridering van het drinkwater. In verband met het klimaat zal het fluoridegehalte worden opgetrokken tot 0,8 mg/l.

Met de genoemde verordening wordt deze maatregel van volksgezondheid nu ook in de laatste der grote steden in de Verenigde Staten van kracht. Ongeveer 3 miljoen inwoners zullen ervan profiteren.

B I N N E N L A N D

STICHTING TOT VERZORGING VAN HET KINDERGEBIT IN DE GEMEENTE TIEL

Verslag over de periode 1 augustus 1973 tot en met 31 juli 1974

De Redactie ontving het jaarverslag 1973/1974 (d.i. het derde werkjaar) van bovengenoemde stichting. Aan de samenvatting daarvan ontleent zij het volgende:

De stichting is uit de aard der zaak teleurgesteld over de stopzetting van de waterfluoridering (Kerstmis 1973). Sindsdien worden gratis fluoridetabletten verstrekt aan alle kinderen tot zeven jaar in Tiel.

Mede door het staken van de waterfluoridering is het noodzakelijk geweest een extra onderzoek te verrichten naar de gebitstoestand bij Tielse kinderen van vier tot zes jaar. Oorspronkelijk zou deze evaluatie pas na zes jaar tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding plaatsvinden. De uitkomsten van deze evaluatie zijn hoopgevend: gemiddeld is na twee jaar intensieve t.v.g.o. een teruggang in het aantal nieuwe aantastingen van ongeveer 30% ontstaan.

Wat de voorlichtingsactiviteiten betreft, zijn er behalve de contacten met kinderen en ouders, medisch kader en onderwijskader, ook activiteiten ontplooid ten aanzien van vrouwenverenigingen, pers, oranjevereniging, stichting samenlevingsopbouw, jeugdvakantiewerk, personeelsverenigingen, huishoudschool en lagere school. De intensiteit van deze contacten was voor de diverse groeperingen zeer verschillend.

De toename van het aantal bij de kindertandverzorging ingeschreven kinderen heeft zich naar verwachting ontwikkeld: van 781 op 31 juli 1973 naar 1119 één jaar later. Dit was mede mogelijk doordat een tweede tandarts zich voor de halve werktijd aan het project heeft verbonden. Het deelnemerspercentage ligt voor de maximaal bereikbare groeperingen op ongeveer 70.

Concluderend kan worden gezegd dat het project tot nu toe aan de

verwachtingen heeft beantwoord, uitgezonderd natuurlijk de problemen, ontstaan door het stopzetten van de drinkwaterfluoridering, problemen die – zoals vanzelf spreekt – voor dit project aanzienlijke gevolgen kunnen hebben.

NOG GEEN LEERSTOEL IN ACUPUNCTUUR

De Staatssecretaris van het ministerie van Volksgezondheid heeft op desbetreffende vragen in de Tweede Kamer geantwoord, dat naar het oordeel van de Regering omtrent acupunctuur als methode voor anesthesische en therapeutische doeleinden nog niet voldoende wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn om de instelling van een leerstoel aan één der universiteiten nu al te rechtvaardigen.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE NIJMEGEN

Aankondiging programma 3 april 1975

Op donderdag 3 april a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal te Nijmegen. Aanvang 20.00 uur precies.

Programma:

Mevr. Dr. B. Prah-Andersen:	De schisispatiënt: orthodontische aspecten.
Dr. C. Lekkas:	De schisispatiënt: chirurgische aspecten.
A. H. de Koomen:	De schisispatiënt: prothetische aspecten.

Datum volgende klinische avond: 5 juni 1975.